

Verslag Extra BO FET 11 januari 2024

Datum en tijd	11 januari 2024 17:00- 21:00
Locatie	De Fabriek Leeuwarden, James Wattstraat 4
Onderwerp	Verslag extra Bestuurlijk overleg
Opdrachtgever	De Friese Energietafel
Inbrenger/Opsteller	Projectteam integraal programmeren/Energievisie
Aantal pagina's:	23

Genodigden: S. Knol (Provincie Fryslân) (vz), E. Stellingwerf (Leeuwarden), B. van Zandbergen (Tytsjerksteradiel), H. Sijtsma (Harlingen), H. den Hartigh (Weststellingwerf), L. van der Tuin-Kuipers (Achtkarspelen), I. Groeneveld (De Fryske Marren), D. Durksz (Opsterland), I. Zonneveld (Schiermonnikoog), J. Dijkstra (Waadhoeke), P. IJnsen (Ameland), R. Slijver (Noardeast-Fryslân), H. de Boer (Súdwest-Fryslân), G. But (Ooststellingwerf), J. Zoetendal (Heerenveen), R. van Maurik (Wetterskip Fryslân), M. le Roy (Smallingerland), R. de Jong (Vlieland), G. van Essen (Terschelling), [J] (FEA), J. van Leeuwestijn (Heerenveen), [J] (Liander), [J] (coördinator FET/RES), [J] (Provincie Fryslân), [J] (techn. vz), [J] (programmasecretaris FET, verslag).

Gasten: [J] (projectleider Energie-infrastructuur, FET), [J] (Bureau Berenschot)

Afwezig: G. But (Ooststellingwerf), L. van der Tuin (Achtkarspelen), [J] (FET), [J] (Provincie Fryslân), [J] (wordt vervangen door [J])

Verslag

1. Opening 17 - 17:20 (20 min)

- Terugblik BO FET 16 november

Evert Stellingwerf heet de aanwezigen welkom en benoemt dat dit BOFET Extra een vervolg is op het bestuurlijk overleg op 16 november 2023. Toen lukte het niet om de gehele agenda te behandelen.

Evert Stellingwerf stelt Geu Luik voor en dankt hem voor zijn aanwezigheid. Geu is gemeenteraadslid van Leeuwarden en zit dit overleg voor.

- Doel van vandaag

Voorzitter Geu Luik benoemt het doel van dit overleg:

- 1) We stellen de eerste leidende principes van de gezamenlijke visie vast en we verkennen welke consensus mogelijk is over de voorliggende keuzes.
- 2) Met elkaar komen we zo tot een eerste aanzet van de leidende principes van de energievisie en een bestuurlijk agenda voor de vervolgesprekken.

- Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

De voorzitter geeft het woord aan [J] [J] vertelt dat we tijdens het vorige bestuurlijk overleg op 16 november er niet aan toekwamen om alle leidende principes voor de Friese energievisie te bespreken. Dat maken we vandaag af. Dit is belangrijk omdat deze principes leiden tot keuzes voor de toekomst.

[J] benoemt de drie agendapunten van vandaag:

- 1) Verkennen gezamenlijke ambities.
- 2) Doornemen leidende principes.
- 3) Welk type energievisie stellen we vast.

[J] benoemt de aanleiding voor het realiseren van een energievisie:

- Friese opgave om in 2050 tot een fossielvrij Friesland te komen.
- CO2-reductie van 49% in 2030 en de afname van de uitstoot van broeikasgassen met 95% in 2050.
- Met een Friese energievisie kunnen we sturen op energiebesparing en duurzame energiebronnen benutten.

2. Verkenning gezamenlijke overkoepelende ambitie 17:20 – 17:45 (25 min)

[J] legt uit dat er een aantal vragen volgen. Deze leidt [J] in, waarna de aanwezigen hun reactie kunnen geven. Hiermee wordt duidelijk waarover overeenstemming is en waarover niet en welk onderwerp we parkeren.

Berber van Zandbergen merkt op dat zij de tijdsplanning om te komen tot een Friese Energievisie te krap vindt. Haar bezwaar is dat zij gemeenteraden en het college niet goed kan meenemen in het proces. De voorzitter antwoordt hierop dat we bij agendapunt 7 de planning gaan bespreken.

[J] licht toe dat de gehanteerde besluitvormingstechniek de BOB-methode is. Als we vanavond tot consensus komen, is die nog niet in beton gegoten. We gaan na vandaag een concept-energievisie maken. Ook daarna is er nog ruimte om met input te komen. Ook is er nog de gelegenheid voor een schriftelijke reactie. En tijdens de bestuurlijke gesprekken die in januari en februari plaatsvinden onder leiding van Jelle Zoetendal kan nog input worden geleverd.

[J] vraagt de aanwezigen te reageren op de volgende vragen:

- Willen we in Fryslân een gezamenlijke ambitie?
- Willen we evenveel duurzame energie opwekken/produceren als er wordt gebruikt in Fryslân?
- Willen we van een centraal energiesysteem naar een decentraal energiesysteem, waarin we de afstand tussen het gebruik van energie en opwek van energie verkleinen?

Jan Dijksta:

- Een gezamenlijke ambitie lijkt me zeer wenselijk. In onze gemeente al vastgesteld.
- Zal een combinatie worden.

Maria le Roy:

- In Smallerland worstelen we met rollen. We zijn sterk lokaal georiënteerd. Bij gezamenlijke ambitie moet je kijken hoe je dat doet. Als gemeente voelen we de rol voor gezamenlijk en dat het op die plekken terecht komt. Daar neem je als gemeente een regisseursrol om doelstellingen tot stand te brengen. Hoe doe je dat samen met de provincie? Wij doen het voor bebouwde omgeving. Blijft er dan een deel over waar Provincie of Wetterskip trekker van is? Hoe zit dat?

[J]

Hoezo noemt u de gebouwde omgeving?

Maria le Roy:

Het verduurzamen van de gebouwde omgeving heeft de aandacht in onze gemeente. Ik wil geen vrijblijvende visie. Je moet handvatten krijgen waarmee je als gemeente verder kunt.

Roel de Jong:

- Wij hebben de wens om aan de ene kant lokaal eigenaarschap te bevorderen. Hoe verhoudt zich dat tot de rol die Liander heeft m.b.t. leveringszekerheid? Leveren we dan iets op dat leveringszekerheid moet hebben? Komen er aanvullende afspraken?

[J]

Het maakt Liander niet uit waar energie vandaan komt. Als je kiest voor een plek voor decentrale opwek en het daar te gebruiken, blijf je aangesloten op het centrale net. Dus ik zie het probleem niet. Liander is altijd het stopcontact voor gebruik en opwek. We spelen daar altijd een rol in.

Roel de Jong:

Ook voor redundantie ben je afhankelijk van een decentraal systeem. Als ik me verplaats in rol van Liander, als ik iets waar moet maken voor anderen, wil ik daar bepaalde zeggenschap over hebben.

[J]

Liander is wettelijk verplicht iedereen van energie te voorzien. Wij zullen die verplichting houden. We maken dan afspraken met partijen die opwekken en leveren. Als er iets misgaat, moet Liander blijven leveren.

Roel de Jong:

Willen jullie, om aan die verplichting te kunnen voldoen, dat ophangen aan decentrale energieopwek?

[J]

Het maakt Liander niet uit wie de opwek doet. Wij zorgen voor transport en verdeling van energie.

Evert Stellingwerf:

- We hebben in RES 1.0 al een gezamenlijke ambitie tot 2030. Daarna is ook een ambitie nodig. Nodig voor betekenis en ambitie. Dus ja.
- Beweging naar decentrale opwek is er. Ik vraag me af of een centraal systeem wel zekerheid levert die we willen en nodig hebben. Daarom heb ik meer vertrouwen in een decentraal systeem. Maar belangrijkste: we moeten kijken wat werkt.

[J]

Ik hoor wat je zegt: gooi het centrale systeem niet weg.

Jelle Zoetendal:

- Positief: we willen in onze eigen energiebehoefte voorziening. Negatief: hek eromheen. Niets erin en eruit. Meer redeneren vanuit ambitie co2-reductie. Binnen een energievisie wil ik daar het onderscheid in hebben.
- Mix worden. Durf ik niet in te kiezen.

Gerben Wiersma:

- Wij zijn voor een gezamenlijke ambitie. Wel goed afbakenen. Wat is gezamenlijk opgave?
- Mensen moeten niet zonder stroom komen te zitten. Wie handelt bij storingen? Ik heb hier nog wat twijfel over. Een mix. Wel centraal systeem houden. Nadenken over juridische gevolgen: wat doen we als er een storing is?

[J]

De netbeheerder handelt bij storingen. Ook bij een decentraal systeem.

[J]

Wel als het gaat om elektriciteit en gas, maar niet als het gaat om warmte. Het gaat ook om de bron. Hier moet de wet iets over gaan zeggen.

Durk Durksz:

- Praten we op jaar- of uurbasis? Daar zit voor mij het spannende. In de winter hebben we niet voldoende energieopwek, in de zomer wel.
- We kunnen niet zonder centraal systeem. Die hebben we nodig als achtervang. Daar hoeven we geen keuze te maken.

[J]

Als het windstil is en de zon schijnt niet, kunnen we energie uit andere delen van Nederland halen.

Sijbe Knol:

- Met elkaar in de vorm van klimaatakkoord hebben we al een stevige ambitie.
- Het is mooi als er evenveel kan worden opgewekt als gebruikt. Het zou mooi zijn als er in elk geval een ambitie is.
- Wordt een combinatie. Centraal kan, decentraal kan. M.b.t. ons landschap is beide nodig.

Berber van Zandbergen:

- Gezamenlijke ambitie: ja.
- Ook meer opwekken dan er gebruikt wordt.
- Kijk ook breder. Er is ook een OVEF die een plan heeft voor een opweksysteem.

[J]

- Gezamenlijke ambitie, ja graag.
- Als je beweging wil maken, vraagt dat om andere investeringen. Decentrale systeem moeten we nog helemaal maken. Goede beweging om naar decentrale systeem te gaan. En met wie doen we dat dan, welke rol heeft de mienksip?

Henk de Boer:

[J]

noemt de schriftelijke inbreng op van Henk de Boer, die vanavond later is:

- Samen met de mienksip is het eerste principe.

- De warmtetransitie moet een prominente rol hebben.
- Brede welvaart moet het streven zijn.
- Er is tijd nodig voor een check c.q. overleg met de andere portefeuilles.

Samenvatting J

- Ik hoor grote consensus op het vaststellen van een gezamenlijke ambitie, dat het fors is, dat de een iets meer wil dan de ander. Kleine verschillen, maar lijn is dat er consensus is om deze ambitie op te leveren.
- De voorkeur is een combinatie van centraal en decentraal. Vragen over leveringszekerheid. Vragen over rollen om iedereen handelingsperspectief te geven. Dit nemen we mee in de concept-energievisie.

3. Bespreking leidende principes 17:45- 18:15 (30 min)

Hierbij vervolgen we het gesprek van 16 november jl.

J We gaan nu 5 vragen beantwoorden. We hebben commentaar gehad over volgorde van de 5 vragen. Hier zit geen hiërarchie in. We kunnen de volgorde van de vragen ook aanpassen. Bijvoorbeeld door met de vraag over de mienskip te beginnen. We behandelen ze vandaag in deze volgorde. Wensen over de volgorde in de energievisie zijn welkom.

Vraag 1) Hoe gaan we om met energievragers?

- **We zetten maximaal in op energiebesparing.**
- **Het gebruik van energie is niet altijd vanzelfsprekend.**
 - We verkennen hoe grote bedrijven maximaal kunnen besparen, hoe zij medeverantwoordelijk kunnen worden voor hun eigen energieopwek en hoe zij goed in het energiesysteem worden ingepast.

J licht toe dat op 16 november consensus was over punt 1. En dat er over punt 2 consensus was, maar dat de aanwezigen zich wel afvroegen: wat betekent dit voor bedrijven? We gaan verkennen hoe grote bedrijven maximaal kunnen besparen en hun eigen verantwoordelijk kunnen nemen over hoe zij zelf kunnen besparen en kunnen worden ingepast in het lokaal energiesysteem.

J klopt het dat we hier consensus over hadden?

J

Het begrip 'grote bedrijven' is vaag. Het gaat om bedrijven die veel energie gebruiken. Je moet het hele bedrijfsleven betrekken.

J

Nemen we mee.

Gerben Wiersma:

Betekent punt 1 dat we maximaal gaan inzetten op energiebesparing of op het maximaal haalbare.

J

We bedoelen het laatste.

Jelle Zoetendal:

In de watervalgrafiek is dit ingeboekt.

[J]

We gaan goed beschrijven wat de opgave is, wat het handelingsperspectief is en voor wie.

Maria le Roy:

In punt 2: we verkennen... Wie is we? Als je kijkt naar het bedrijfsleven worden ze zelf ook steeds meer bewust en nemen ze hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een beloningssysteem kan belangrijk zijn en heeft meer rendement om bedrijven over de streep te krijgen. Er zijn weinig bedrijven die zich er niets van aantrekken.

[J]

Ik zou het mooi vinden als we het als uitdaging zien en positief formuleren.

Jan Dijkstra:

Er gebeurt al veel. Ook zie ik op industrieterreinen dat velen voor zichzelf aan de slag zijn.

[J]

Je kunt als gemeente de vraag van bedrijven sturen. Bijvoorbeeld dat de productie 's nachts kan plaatsvinden, als er dan meer wind is.

Evert Stellingwerf:

Op het gebied van netschaarste: wanneer is er ruimte op het net en wanneer kun je wat doen.

[J]

Ook voor woningen is besparen belangrijk. Het is nodig om ook andere portefeuillehouders te betrekken.

Samenvatting [J]

Jullie reacties aanhorende: het zijn niet alleen bedrijven, maar ook breder, de maatschappij. Over wie hebben we het? Dit nemen we mee in de verduidelijking. Meer samendoen met bedrijven als overheid. Nemen we ook mee. Hoe dan: handelingsperspectief en wie.

Vraag 2) Hoe gaan we om met grootschalige opwek?

- **Alle duurzame energiebronnen zijn nodig.**
- **Niet alleen kleinschalige maar ook grootschalige opwek.**
- **Lokaal eigenaarschap en eigendom (energie voor en door de mienskip).**

[J] licht toe: Dit zijn leidende principes waar consensus over was in het vorige bestuurlijke overleg. Klopt het dat alle energiebronnen nodig zijn? En dat we gaan voor kleinschalige en grootschalige opwek?

Durk Durksz:

Ja. Maar punt 3, lokaal eigenaarschap, is een lastig punt. Het vraagt om een enorme investering van bedrijven.

[J]

Het gaat om betaalbaarheid.

Durk Durksz:

Wat is rol van lokale en provinciale overheden hierin?

Gerben Wiersma:

Punt 1: niet alle energiebronnen zijn passend, al zijn ze wellicht wel nodig. Dat moeten we beter duiden in de energievisie.

Jan Dijkstra:

We staan achter deze principes. Alle energiebronnen zijn nodig, maar waar? Daar zit een hele zoektocht achter met verschillende partijen.

Jelle Zoetendal:

Krijgt grootschalige opwek dan een bovenlokaal eigenaarschap? We hebben in Heerenveen ervaring met een partij die een groot zonnepark heeft. Dat is best spannend. Lusten, lasten en zeggenschap moeten goed worden gedefinieerd.

 We hebben nog de uitwerking nodig wat gezamenlijk eigenaarschap inhoudt. Dit kan verschillende vormen hebben.

 Ik hoor dat we moeten herdefiniëren wat lokaal eigenaarschap inhoudt En dat lusten, lasten en zeggenschap goed bij elkaar moeten worden gehouden.

Berber van Zandbergen:

Grootschalige opwek gaat soms over regio's heen. Dit moeten we breder in de mienskip organiseren.

 We pakken bij vraag 5 dit onderwerp weer op.

Evert Stellingwerf:

Eigenaarschap groeit mee met de schaal van een project. Het kan zijn dat het uitkomt bij overheden.

Vraag over punt 1: zijn alle energiebronnen echt nodig? Ik ben voor een mix van energiebronnen. Ik heb vraagtekens bij kernenergie. Met name m.b.t. afval. Conventionele kernenergie is fossiele brandstof.

Berber van Zandbergen:

Ik onderschrijf dat enorm. Kernenergie is inderdaad niet duurzaam.

Voorzitter:

We pakken dit punt op bij vraag 5.

Henk de Boer (leest voor):

Met betrekking tot grootschalige opwek zijn er strikte voorwaarden nodig. Súdwest pleit voor:

- Behoud van het Friese landschap;
- Geen aantasting op de langere termijn;
- Samen met de mienskip.
- De restopgave verdelen onder gemeenten.

Roel de Jong:

Punt 1: bronnen moeten duurzaam zijn. Punt 2 en 3: we moeten lokaal en grootschalige opwek niet door elkaar halen. Ik ben ook benieuwd hoe de provincie hierin staat. Ik hoop dat we veel geleerd hebben van Windpark Fryslân.

Durk Durksz:

Eigenaarschap betekent niet-commercieel eigenaarschap.

Roel de Jong:

Dat klopt.

Jan Dijkstra:

We moeten niet alles bij energiecoöperaties neerleggen.

Samenvatting J

Ik hoor verschillende opmerkingen over schaal en lokaal eigenaarschap. En over het zoeken van de rol van gemeenten en provincie.

Durk Durksz:

Hoe denken jullie over niet-commercieel eigenaarschap?

 J

Hoe denkt u daarover?

Durk Durksz:

De ambitie is om 50% duurzaam op te wekken vanuit de mienskip. Wat mij betreft wordt de overige 50% niet-commercieel gerealiseerd. Dan moeten overheden dus bijschakelen.

Roel de Jong:

En Durk, hoe zit het dan met bedrijven die ruimte nodig hebben voor opwek?

Durk Durksz:

De opbrengst van Windpark Fryslân gaat niet naar lokale bedrijven. Ik zou het zonde vinden als ons geld naar China of waar dan ook toevloeit. Want dat zie ik gebeuren.

4. Pauze en maaltijd 18:15 - 18:45 (30 min)

5. Vervolg doornemen leidende principes 18:45 - 20.00 (1 u 15 min)

Vervolg vraag 2: hoe gaan we om met grootschalige opwek.

Samenvatting vraag 2:

We geven geen vrijbrief dat alle energiebronnen nodig en inpasbaar zijn.

Over lokaal eigenaarschap zijn veel vragen: wat is het precies, welk schaalniveau, wie allemaal. Dit vraagt om nadere uitwerking. Ook gaan we benoemen of kernenergie wel of niet duurzaam is. Er is redelijk consensus over deze 3 punten.

Vraag 2) Hoe gaan we om met grootschalige opwek? - Bronnen

Zon/wind: Blijvend onderdeel van Fries energiesysteem.

Het gaat niet over ruimtelijke locatie

Jan Dijkstra:

Wat hebben we nodig. Het woord 'blijvend' vind ik bout. Want als er een alternatief is, een betere oplossing, moeten we er zonder kunnen.

Maria le Roy:

Bundeling van windturbines vinden we belangrijk. Niet hier een en daar een. Logische plek, combineren met infrastructuur, etc.

Wind en zon zijn dus een no brainer.

Sijbe Knol:

We kunnen in de tussentijd naar een maatwerkoplossing toewerken. Dan wel grootschalige opwek.

Zeg je dat je grootschalig wilt koppelen aan tijdelijk?

Jelle Zoetendal:

We hebben 4,4 terawatt op te lossen. Er moet geen vrijblijvendheid zijn. We hebben nog niets beter.

Maria: het woord Blijvend kan weg uit de tekst.

In de toekomst gaan bakstenen en snelwegen elektriciteit opwekken. Hoe we de energie van zon en wind gaan opwekken, gaat ook nog een hele transitie doormaken.

Blijvend kan weg uit de tekst of anders benoemen.

Warmte: Fryslân zet maximaal in op lokale warmtenetten met geothermie, aquathermie en restwarmte

Durk Durksz:

Ik zie dat lokale warmtenetten worden gezien in intensief bebouwde gebieden. Henk, in Denemarken was dat op veel kleinere schaal. Moeten we dat niet ruimer zien dan we nu doen?

Henk de Boer:

In Denemarken gebruiken ze al warmtenetten bij 100 woningen. 60% van woningen is aangesloten op een warmtenet. Er zijn verschillende warmtebronnen, bijvoorbeeld balen stro. Afhankelijk van waar zit je. Dat zal in Fryslân ook zo zijn.

Roel de Jong:

Ik vind aquathermie en restwarmte een stuk onschuldiger dan geothermie. We moeten kijken naar de risico's.

[J]

Zou je deze voorzichtigheid in de energievisie willen of wil je het ons meegeven?

Roel de Jong:

Ik vind het onderschattend als het zo in het rijtje staat. Je moet goed weten waar je aan begint.

[J]

Er zijn ook andere vormen om warmte op te wekken. Je beperkt je in opties. In tekst toevoegen: zoals, onder andere: 'Fryslân zet maximaal in op lokale warmtenetten met onder andere geothermie, aquathermie en restwarmte.'

Henk de Boer:

Ik stel voor om het algemener te houden. Bijvoorbeeld: 'Fryslân zet maximaal in op lokale warmtenetten gevoed vanuit verschillende bronnen.'

Biogas: Fryslân heeft veel mest, ook als de veestapel krimpt. We zetten de komende jaren in op de opschaling van de productie van biogassen.

- Kleinere monovergisters op boerenerven worden toegestaan. Stikstofuitstoot is een factor die meeweegt bij vergunningverlening
- Er worden een aantal grotere, industriële vergisters toegestaan in Fryslân. De locatiekeuzes worden provinciaal afgewogen.

Berber van Zandbergen:

In deze tekst ligt de nadruk op mest, terwijl je ook uit afval biogas kunt opwekken. Het is te smal op de veestapel gericht.

Hendrik Sijtsma:

Het lijkt ontzettend duurzaam maar je houdt een eindproduct over. Als dit niet gedoseerd op het land wordt gebracht, is het een afvalstof die slecht is voor de bodemkwaliteit.

[J]

Toevoegen: we moeten verstandig omgaan met digestaat.

Evert Stellingwerf:

Ik heb zelf een aarzeling met mestvergisting in relatie tot landbouw. Je haalt koolstof uit de bodem, dat je verbrandt en in de atmosfeer brengt. Andere aanwezigen sluiten zich hierbij aan.

Jelle Zoetendal:

Dit punt is anders beschreven dan andere punten in deze vraag. 'De komende jaren' lijkt prioritering mee te geven. Bij dit punt krijgt dat meer nadruk dan de andere punten.

 J

Het kan zijn dat we beïnvloed zijn door de politiek. De vragen die er leven bij initiatiefnemers over welke kant het nu opgaat.

Durk Durksz:

'De komende jaren' onderstreep ik. Wat bedoel je met kleinere (monovergisters)? Ik wil graag toestaan dat er op een centrale plek vergist wordt en dan naar het bedrijf weer teruggaat. Bovendien 'weegt stikstofuitstoot' vind ik een discutabele. Is dit waar?

Roel de Jong:

Zijn we bezig met oplossen mestprobleem of verduurzamen? Het moet niet zo zijn dat we overal mest gaan importeren om vergisters te laten draaien.

Durk Durksz: In Wijnjewoude gebeurt dat op 1 plek. Dat vind ik een mooie oplossing.
Industriële vergisters: wat wordt daar precies mee bedoelt?

Berber van Zandbergen:

Restproducten, zoals vleesrestproducten, van soepfabrikanten, etc. Daarin kunnen we nog een enorme slag slaan.

Heidi den Hartigh:

Ik ben het eens met Durk.

Jan Dijkstra:

Niet alle kennis is nog beschikbaar. Bij ons is een grote hennepboer die zijn product wil omzetten naar gas. Boeren zijn al industriële vergisters.

 J

We horen veel descensus over dit punt. Lossen we mestprobleem of gaan we verduurzamen. Willen we dit op een centrale plek. Er zijn vragen over restproducten. We nemen dit mee.

Durk Durksz:

Ook toevoegen: covergisters willen we niet toestaan i.v.m. aanwezige kans op fraude.

Henk de Boer:

Resume: maak het heel eenvoudig: monovergister kan worden toegestaan mits....etc. Je kunt iets zeggen over kringloop en het daarbij houden.

Waterstof: De waterstofbackbone loopt naar verwachting op termijn door Fryslân. Waterstof wordt primair voor flexibel vermogen ingezet.

Henk de Boer:

Waterstofbackbone kan een leverancier zijn van waterstof. Elektriciteit gebruiken om vanuit die kant vanuit een elektrolyzer waterstof te maken. Afvalstoffen geven warmte. Die kun je gebruiken voor warmte. Stuk over flexibel vermogen kan weg uit de tekst.

Heidi den Hartigh:

‘Naar verwachting’ kan uit de tekst. Als het een ambitie is, doe je er alles aan om die voor elkaar te krijgen.

[REDACTED]

De vraag is: wat kun je doen met de waterstof?

[REDACTED]

De backbone is van de Gasunie. Daar kunnen we niet veel van vinden. Je wilt op een gegeven moment een aftakking hebben. Dat is je ambitie. Over flexibel vermogen: bij veel zon of wind een buffer maken. Daar kun je het in zoeken in combinatie met warmteopslag. Ik zou de tekst aanscherpen door deze specifieker te maken.

[REDACTED]

Zo is de tekst ook bedoelt: aantakking gebruiken om diversiteit te creëren. Ook hoor ik Henk zeggen dat er lokale initiatieven zijn om de ambitie te halen. Dit voegen we ook toe.

[REDACTED]

Bij een overschot ook zelf waterstof opwekken, dat gebruiken als buffer. De twee zinnen passen niet bij elkaar.

[REDACTED]

Samenvattend: we ambiëren geen aftakking van de backbone, maar willen mogelijkheden voor opslag en flexibiliteit. En lokaal ruimte geven voor opwek waterstof.

Maria le Roy:

We willen en en. We moeten een aftakking niet uitsluiten. Als de backbone er komt, wil je er gebruik van maken.

Evert Stellingwerf:

Wij moeten formuleren waarom Friesland inzet op een of meerdere aftakkingen van de backbone. Nog los van waar die wordt ingezet. Interessant is of we zelf kunnen kijken naar het maken van waterstof. Zelf opwekken van waterstof helpt bij potentie om aftakking te krijgen. Je wordt pas interessant als je ook zelf kunt terugleveren. Dit lukt niet in 2030 maar we kunnen er wel naar toewerken.

Kernenergie: Kernenergie heeft op de korte termijn geen plek in het Friese energiesysteem vanwege de lange ontwikkelduur.

- Komende tijd wordt bepaald of kernenergie een plek krijgt in het energiesysteem na 2040.

Durk Druksz:

Kernenergie heeft geen plek in het Friese Energiesysteem. Punt.

Berber van Zandbergen:

Het gaat om duurzame energieopwek. Kernenergie is niet duurzaam, dus geen plek in het Friese Energiesysteem.

Maria le Roy:

We doen het voor de mienskip. Je probeert met de samenleving te kijken hoe je de samenleving duurzaam krijgt. In de samenleving krijg je geen draagvlak voor kernenergie.

Jelle Zoetendal:

Mee eens. Maar ik denk wel dat deze volgende week terugkomt. Tijdens de bijeenkomst op 30 november voor volksvertegenwoordigers noemde een volksvertegenwoordiger dat hij wel heil ziet in kernenergie. Je kunt kernenergie niet meteen uitsluiten.

[REDACTED]

We kunnen een energievisie opstellen waarin bijvoorbeeld wordt aangegeven dat kernenergie niet als duurzaam wordt genoemd, maar wel als oplossing wordt genoemd om een duurzaam energiesysteem te realiseren. Hierdoor creëren we ruimte voor de politiek om dit te onderzoeken.

Evert Stellingwerf:

Waarom staat er '2040' in de tekst?

[REDACTED]

Er staat 2040 omdat het om een langere ontwikkeltijd gaat.

Jelle Zoetendal:

Formulering steekt nauw. Het zou jammer zijn als er moties komen naar aanleiding van formuleringen.

Jan Dijkstra:

Hebben wij invloed om wel of niet kernenergie te gebruiken? In de tekst zetten dat we het op korte termijn niet gebruiken. En noemen dat we het niet als duurzaam zien.

Maria le Roy:

Ik stel voor om een draagvlakmeting te doen.

Sijbe Knol:

Wij hebben dit opgelost door elk jaar een document over kernenergie te actualisering. Waar ik bang voor ben is dat er politieke drukte komt, omdat mensen heilig geloven in kernenergie. Het is fijn als vanuit gemeenten de oproep komt om voor andere bronnen te kiezen, dan voor kernenergie.

Henk de Boer:

Ik denk niet dat ik vanuit mienskip steun krijg voor kernenergie.

Samenvatting [REDACTED]

We nemen dit mee in de bestuurlijke gesprekken. We benoemen kernenergie niet als duurzame bron. We gaan aan de slag met suggesties en bespreken deze in bestuurlijke gesprekken.

Jelle Zoetendal:

Kernenergie wordt als oplossing gezien om andere vervelende keuzes niet te hoeven maken. Dat willen we niet.

Overig. Inzet op doorontwikkeling van tidal energy en blue energy

Jan Dijkstra:

Het woordje 'van' in de tekst vervangen door 'zoals'.

Berber van Zandbergen

Elke vorm van innovatie moet ruimte krijgen. Dat graag toevoegen.

:

We hebben alles nodig. We gaan uit van ontwikkeling en innovatie. Dat moet erin staan. We moeten niet beperkende teksten gebruiken. We moeten open blijven staan voor vernieuwing. We weten niet waar we over 10 jaar staan.

Henk de Boer

We hebben het hier over bronnenstrategie. Dit is wezenlijk bij warmte. Het is ook belangrijk om te beschrijven hoe je omgaat met buffering. Hoe houd je de energie vast? Dat is ook grote uitdaging.

Heb je het dan ook over hoe de energie-infrastructuur er straks uitziet? De uitwerking voor Fryslân in ontwikkelvariante en –paden zijn onderdeel van de energievisie. Gebiedsgericht wordt hier zeker wat mee gedaan.

Vraag 3) hoe wordt opwek verspreid in het landschap en is daarin variatie mogelijk?

- **We plaatsen duurzame opwek van energie zo goed mogelijk in het landschap en in het energiesysteem.**
- **Het Friese landschap is karakteristiek, gevarieerd en veranderlijk. De inpassing van duurzame opwek is sterk locatieafhankelijk.**
 - Grootschalige opwek past niet bij elk type landschap in Fryslân.
 - Grootschalige opwek wordt geclusterd bij grote energievraag (industrie, bedrijventerreinen, logistiek) vanwege goede inpassing in het energiesysteem en in het landschap.
 - Grootschalige opwek wordt daarnaast op een aantal goed afgewogen plekken geclusterd in grootschalig landschap (schaal bij schaal).
 - Verdere inpassing van grootschalige opwek blijft een ontdekkingstocht.
 - Kleinschalige opwek is op meerdere plekken mogelijk, bijv. in dorpen.

Bij punt 2 toevoegen: ook de afstand tussen opwek en gebruik zo goed mogelijk plaatsen.

Enerzijds geven we aan dat duurzame opwek goed wordt geplaatst in het landschap én goed wordt geplaatst in het energiesysteem. Het kan zijn dat het goed past in landschap maar niet in energiesysteem, dan doen we het niet.

Wat goed precies is, komt in punt 2. De energievisie kan dit niet voor elke locatie bepalen wat goed is.

Evert Stellingwerf:

Bij een eerdere ronde is besproken dat het huiswerk al is gemaakt in de Friese energiewaaier. Komen die hierin terug? Ik pleit ervoor om deze waaier er ook bij te pakken.

Roel de Jong:

We gebruiken veel woorden om om de hete brei heen te gaan. Wat is nu bepalend: landschap of inpassing? Ik ben voor landschap. Je kunt dan tot de conclusie komen dat je voor grootschalige opwek een andere locatie moet kiezen. Het perkt je zoekgebied in.

Evert Stellingwerf:
Waar moet dat dan komen?

Roel de Jong:
We hebben Friesland verdeeld in regio's. In beschutte landschappen komen bijvoorbeeld zonneparken. De schaal moet bij dat landschap passen.

Jan Dijkstra:
In de vorige discussie kwam uit dat landschap leidt tot iets. En dan kom je erop uit dat het een middeling is van het geheel.

Roel de Jong:
Inderdaad, zonder concessie komen we er niet uit. Maar dan hebben we andere redeneerlijnen. We moeten nu verschillende perspectieven zoveel mogelijk willig willen zijn, maar onszelf niet in de knoop brengen. Vraag is: wat heeft prioriteit? Ik pleit voor heldere keuze.

Sijbe Knol:
Hierin zit de vraag over korte termijn en lange termijn. Kort: efficiënt omdat het energiesysteem dat vraagt. Maar op lange termijn solitaire zaken opruimen. Dat is beter dan dat we overal van alles hebben staan. Fries landschap mag veranderlijk zijn, maar ik zou een formulering willen dat er grote druk op het landschap staat.

Heidi den Hartigh:
Met de eerste stelling van vraag 3 sluit je veel uit. Je beperkt je enorm.

We moeten inderdaad zoeken naar of we alleen het landschap centraal stellen en de problematiek rondom netcongestie behouden. Wat Zijbe aangeeft: op korte termijn heb je te maken met het huidige energiesysteem en moeten we kijken naar locaties bij het energiesysteem. Je kan bijna niet anders. Maar voor de lange termijn kijk je ook naar de schaal bij grootschalige opwek en landschapstype

Jelle Zoetendal:
Roel heeft een charmante suggestie, maar productie hoort bij de problematiek. Sinds de tijd van karren en zandpaden hebben we ons ook ontwikkeld. Anders waren we daar nu nog. We moeten dus balans vinden en mogelijkheden geven om op te wekken. Inderdaad, de waaier kan helpend zijn.

Henk de Boer:
'Veranderlijk' uit de tekst halen, want daarmee vlak je het Friese landschap uit. Er komen mensen bij mij die dat juist willen behouden. Ene kant landschap behouden, andere kant iets doen aan het energielandschap. Als een windmolen wordt gebruikt voor een dorp, vinden inwoners het prima. We moeten hen goed meenemen.

In de tekst zit ‘zo goed mogelijk in het...’ ‘m vooral in dat je, met het oog op kosten, hoe dichtter je de opwek bij gebruik brengt, hoe lager de kosten worden. Daar moet je naar kijken. We kunnen overal een kabel of onderstation zetten, maar je wilt dat de verhouding op basis van kosten op realistische wijze wordt gedaan. Wat is logisch en rendabel?

Durk Durksz:

We kunnen landschap maar een keer vernielen, zet dat voorop. Laat Fryslân, Fryslân zijn. Geld is niet leidend.

Jan Dijkstra:

De knip is belangrijk voor korte en lange termijn. Misschien hebben we er dan wel geld voor over. Als we in 2040 iets willen halen, moeten we nu aan de slag. Het landschap verandert hoe dan ook. Je moet dat zo doen, dat het acceptabel is. We moeten eerlijk zijn dat er iets verandert bij grootschalige projecten. De zorg over het behouden van het landschap zie ik.

Evert Stellingwerf:

Kun je je in aanvullende formulering vinden. Bijvoorbeeld: wat ik toevoeg aan het landschap moet bijdragen aan het landschap. Als je iets neerzet, doe het dan goed. Combineer het met iets, waardoor het waarde toevoegt. Bij zonneparken bij Assen, noemen ze energietuin, ziet er al heel anders dan dat vroeger werd gedaan.

Samenvatting J

We hebben het niet over clustering. Als rode lijn hoor ik dat het begint met het landschap en energiesysteem. Ik hoor nu meer sentiment over waarde van het Friese landschap. Dat moeten we dus goed neerzetten. Ik hoor ook dat woord veranderlijk. We moeten benoemen dat het Friese landschap gaat veranderen. Benoemen dat het mag passen bij de omgeving. Er moet een knip komen in korte en lange termijn. Kort is gericht op het energiesysteem. Lang op dat het passend is bij grootschalige projecten. En de vraag: wat doen we met kleinschalig? Daarin zijn we wat vrijer. Dan heb je iets van redeneratie om mee te nemen, onder andere naar bestuurlijke gesprekken.

Jan Dijkstra:

Je noemde net het clusteren van grootschalige opwek. We proberen dit niet verspreid over de provincie te doen, maar op plaatsen in het landschap waar het landschap en het energiesysteem het toelaat.

 J

Het landschap is in die zin meer leidend dan het energiesysteem, want het energiesysteem kunnen we brengen naar het landschap. Onze crux zit meer in de maatschappelijke kosten.

Evert Stellingwerf:

Als je een aantal dingen samenneemt, vraag en aanbod, het landschap laten meewegen en een beetje vanuit rationaliteit van energiesysteem, komt je al op clustering uit.

Berber van Zandbergen:

Maar wat is klein- en grootschalig? Die definitie is niet helder nu.

 J

Goed punt.

Clustering van grootschalige opwek, hoe kijken we daarnaar?

Maria le Roy:

Je moet clusteren. De andere aanwezigen zijn het hiermee eens.

[J]

Grootschalige opwek wordt dus geclusterd. En er wordt gestreefd om bij een grote energievraag ook geclusterde opwek te realiseren.

Roel de Jong:

Er zit een andere vraag onder. Zien we het als opgave om netcongestie op te lossen of is dit aangename bijvangst? In feite nemen we een stuk verantwoordelijkheid over van de netbeheerder. Dan ben ik geneigd om een bijdrage aan het oplossen van netcongestie als bijvangst te zien en niet als opgave.

Evert Stellingwerf:

Ik kijk hier anders naar. Netcongestie is niet iemand anders probleem. Het energienetwerk weegt ook mee in waar je naartoe werkt.

Jan Dijkstra:

Voor nu hebben we hiermee te maken, met netcongestie. Er komt een tijd dat dit anders zal zijn.

[J]

In gesprekken bereiden we drietal varianten voor. We komen er vanavond niet uit wat een goede landelijke spreiding voor opwek is. We gaan kijken voor welke opties het meeste draagvlak is.

Vraag 4) Hoe creëren we meer flexibiliteit in het net.

- **We zetten in op een aantal grotere energiehubbs nabij industriële of logistieke clusters**
 - Voortbouwen op FREON onderzoek
- **We zetten in op opslag en overige flexibele maatregelen**
 - Opslag: Opslag van elektriciteit, warmte, waterstof biogassen is nodig
 - Overige maatregelen: cablepooling, 'achter de meter'-aansluitingen, ...

Jan Dijkstra:

Hoe groot zien we die hubs? In een hoek van de provincie of bij een industrieterrein ook vorm van opwek?

[J]

Waar ligt uw voorkeur?

Jan Dijkstra:

Niet los op elk industrieterrein in verband met verrommeling, dan clusteren passend in het landschap. Punt 2 prima.

Henk de Boer:

Mijn opmerking over opslag van hiervoor past hier goed bij. Het is belangrijk om hiervoor een strategie te hebben.

[J]:

Dit moeten we veel sterker inzetten. Dat we ook investeren in opslag, ook bij kleinschalige opwek.

Durk Durksz:

Dit kunnen we niet overlaten aan de markt. Dit moet de overheid oppakken.

De vraag is of netbeheerders hier een rol in moeten hebben. Ik vind van wel. Dan maar weer veranderen.

Berber van Zandbergen:

Wat bedoel je met industriële en logistieke clusters.? Het woord 'nabij' zegt nog niet heel veel. Een definitie toevoegen is op zijn plaats.

Heidi den Hartigh:

Moet ik bij verrommeling ook denk aan dat we overal batterijen neerzetten?

Samenvatting J

Conclusie: het is onduidelijk wat hier staat. Grotere, nabij, wat zijn de industriële en logistieke clusters. Verder uitwerken van FREON onderzoek. Ook hoor ik dat opslag iets met landschap doet. Dat moet hier ook aan worden gekoppeld. En opnemen dat er meer aandacht moet zijn voor de opslag en rol van de overheid.

Vraag 5) Hoe gaan we om met initiatieven vanuit de Mienskip.

- Door en voor de mienskip: Het energiesysteem heeft een ruimtelijke impact en vraagt investeringen in Fryslân. Energie wordt daarom door en voor de mienskip ontwikkeld.
- Lokaal eigendom: Ontwikkeling van energie gaat in Fryslân hand in hand met lokaal eigendom en revenuen hiervan.
- Belemmeringen wegnemen: We nemen belemmeringen weg om energie vanuit de mienskip te ontwikkelen.
- Kennisnetwerk: We faciliteren de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen dorpen en kernen.
- Toegankelijk en betaalbaar: Friese energie is toegankelijk en betaalbaar voor iedereen in Fryslân. Opbrengsten laten we terugvloeien naar de lokale gemeenschap.

J

Wie is de mienskip?

Evert Stellingwerf: Overige 50% groot gat. We moeten nog veel doen in het equiperen van duurzame initiatieven. We moeten belemmeringen wegnemen. Ik vind het te negatief geformuleerd in de tekst. Gaat meer over instaat stellen, ondersteunen. Hoe geven we de mienskip meer gereedschap om te doen wat wij willen?

J:

Een energiegemeenschap gaat over publiek eigendom, niet-commercieel. Ik zou willen anticiperen in de energievisie op ontwikkelen, beheren, lusten en lasten en samenwerkingsvormen zoeken. Het gaat over dorpen, maar ook over samenwerkingen met bedrijven. Voorstel: nadenken over wat we bedoelen met mienskip en Lokaal Eigendom. En wat we daarmee willen.

Berber van Zandbergen:

Gaat het hier alleen over lokale initiatieven of ook over bedrijven? Dus inderdaad meenemen in energievisie.

Jelle Zoetendal:

Het richt zich nu op opwek, terwijl bespaaropgave ook bij de mienskip landt. De energietransitie willen we haalbaar en betaalbaar houden. Goed kijken hoe we dit een plek geven.

[J]:

Dit punt moet in de volgorde van vragen vooraan staan. Zijn anderen het hiermee eens?

[J]

Het is afhankelijk hoe je mienskip definieert. Horen hier bedrijven bij of benoem je die elders?

Sijbe Knol:

Kunnen we mienskip vervangen door gemeenschap? Dat maakt het veel duidelijker. Mienskip is een soort marketingterm. Alle aanwezigen zijn het hiermee eens.

Durk Durksz:

Het woord 'faciliteren' in punt 5 vind ik te passief. Vervangen door organiseren, activeren.

Henk de Boer:

Wat we zien is dat lokaal eigendom leuk is, alleen inwoners kunnen zaken niet financieren om stappen te maken. Je hebt publiek nodig. Dit moeten we aangeven in deze tekst.

Samenvatting [J]

Ik hoor dat het gesprek gaat over wat is de mienskip precies. Wat is rol van de overheid. Er moet iets bij over het nieuwe denken. En twee: er is weinig descensus over de 5 punten onder vraag 5.

[J]:

We zouden willen dat burgers betrokken worden bij de energievisie. Hoe moet het speelveld zijn, hoe gaan we met kosten om. Een ingewikkeld maar belangrijk gesprek. We moeten nadenken over: wanneer komen burgers nu in beeld?

[J]

Is er een principe dat niet is benoemd, maar die wel moet worden meegenomen? Denk daar ook over na voor de bestuurlijke gesprekken.

Jan Dijkstra:

Ik stuit op betaalbaar, maar dit betekent ook dat bedrijfsleven het betaalbaar moet krijgen. Wat doen we als dit niet lukt. Gaat de provincie dan lappen? Kunnen we dit waarmaken? Ik snap dat het erin staat, maar wat zeg je nu eigenlijk?

Maria le Roy:

Opbrengsten komen terug in de mienskip, maar je moet ook een bedrijfsplan hebben. Je kunt niet alles laten terugkomen in de mienskip.

Evert Stellingwerf:

De energievisie mag niet leiden tot andere groter problemen. Denk aan landschap, landbouw, betaalbaarheid, leefbaarheid. Het raakt dus ook andere thema's. Misschien zit hier een leidend principe in.

Henk de Boer:

Brede welvaart, dat het betaalbaar moet zijn voor iedereen. Maar wat betekent 'breed'?

[J]

Er is nog weinig gesproken over de Waddeneilanden. Voorstel is om die mee te nemen in de bestuurlijke gesprekken. In de energievisie moet daar aandacht voor zijn.

Durk Durksz:

Een compliment voor wat er nu ligt. Jullie hebben al een mooi document gemaakt.

6. Status Energievisie 20:00 – 20:15 (15 min)

[J]

We hebben bedacht om aan te sluiten bij een agenderende energievisie. We hebben leidende principes bedacht die gelden voor het Fries energiesysteem die richting geven.

Dit betekent dat leidende principes leiden tot richting. Die worden vertaald in de energievisie in onderliggende keuzes. Keuzes worden niet gemaakt maar wel geagendeerd in de energievisie. Deze worden ook gekoppeld aan povi en govi. Ook zorgt de energievisie voor een basis van prioritering van P-Miek, prioritering van keuzes in energie-infrastructuur.

Zijn er vragen, is het duidelijk?

Evert Stellingwerf:

Geeft een agenderende visie genoeg houvast voor de P-Miek? Hoe concreter, de beter, zegt [J]
[J] altijd.

Sijbe Knol:

De energievisie moet landen in de povi.

[J]

In de povi worden zoekgebieden aangegeven, deze kunnen een basis zijn.

Evert Stellingwerf:

Wanneer de povi er achteraan komt, kunnen we goede stappen zetten.

[J]

We kunnen nog een concretiseringslag maken over nog te maken keuzes. Daar worden voorstellen gedaan om te onderzoeken als het gaat om investering. En wat betekent dit voor uitwerkingen van de energie-infrastructuur voor Fryslan. Op basis daarvan kijken of dit duidelijk is. En kijken of een prioritering vormgeeft voor de toekomst.

[J]

Dan moet je wel weten wat de omvang is en op welke termijn dat is. Kun je dat nu al doen? En moet dat al in de volgende P-Miek staan?

[J]

In een aantal gebieden in Fryslan worden ontwikkelpaden gemaakt. Op basis daarvan komen de P-Miek en projecten naar boven waarin geprioriteerd kan worden.

[J]

Ingrid, is een agendeerde visie ook voor de FEA?

[J]

Ja.

7. Vervolgproces 20:15- 20:25 (20 min)

[J]

Eind februari wordt de concept-energievisie opgeleverd om te bespreken in het volgende BOFET in maart. Ook gebiedsgerichte ontwikkelpaden worden meegenomen.

[J]

Er komt ook een schriftelijke lezing voorafgaand aan het BOFET in maart. Dit was een verzoek en hieraan komt de FET tegemoet. Deze staat in de planning. Ambtenaren zullen de bestuurders hierover adviseren. De FET voorziet ambtenaren hiervoor van bagage.

Jeroen van Leeuwestijn:

Bij sommige gemeenten past het niet in coalitieakkoord. Is de consultatieperiode dan lang genoeg?

Berber van Zandbergen leest een schriftelijke reactie voor van Lea van der Tuin, gemeente Achtkarspelen. 'Wij spreken onze zorg uit over het tempo van de uitrol van de energievisie. Er is te weinig tijd om colleges en raden mee te nemen. Met deze tijdsdruk voelen we ons niet serieus genomen. Urgentie en impact van energievisie heeft gedegen voorbereiding nodig. Onze zorg wordt ook geuit in een brief die binnenkort wordt verstuurd. We begrijpen de urgentie maar kunnen niet anders dan terughoudend zijn.'

Jeroen van Leeuwestijn:

Er zijn twee momenten om te reageren op dit stuk: 29 feb en schriftelijk eind januari. En daarna is er nog een periode waarin een zienswijze van colleges wordt gevraagd. De vraag is: wat is er nodig?

Gerben Wiersma:

De planning is inderdaad te krap. Kunnen we een maand uitstel krijgen?

Jan Dijkstra:

Bij ons is de wens juist zo spoedig mogelijk, want wij willen naar besluitvorming.

Berber van Zandbergen:

Tytsjerksteradiel wil ook snel, maar rugdekking van raden kan juist helpen.

[J]

29 februari verschijnt het schriftelijk stuk om te bespreken met andere wethouders in colleges.

Drie weken later is BOFET. Ik hoor dat dat te weinig tijd is.

Daarna is er 2,5 maand om de volksvertegenwoordiging te betrekken.

Ik hoor dat die drie weken knellen. Is er meer tijd nodig? Wat is nodig om colleges te helpen?

Gerben Wiersma:

Er is een maand extra tijd nodig.

Evert Stellingwerf:

Kunnen jullie tussentijds naar de raad gaan?

Durk Durksz:

Op welke manier kunnen we de raad al meenemen om te voorkomen dat we straks lastige vragen krijgen? Drie weken is hier te krap voor. In die fase is meer ruimte nodig.

 J

Voor de periode van het BOFET op 21 maart wil een aantal gemeenten de concept-energievisie vrijgeven aan de raad om te peilen of we op goede weg zitten.

Sijbe Knol:

Dit zou ik niet doen. Dit levert veel gedoe op. Organiseer liever een oploop voor gemeenteraden.

Gerben Wiersma:

We willen een aantal leidende principes alvast met onze raad bespreken. Peilen of we op goede richting zijn.

Henk de Boer:

Bedoel je raad of college? Je kunt zaken ook bespreken met college om knelpunten met de raad alvast te bespreken.

Ik zou graag meer ruimte willen om met het college te overleggen voor BOFET 21 maart. Ik ben er niet voor om de concept-energievisie met raden te bespreken.

Jan Dijkstra:

Hier voel ik ook niet voor. Dit levert onnodige discussie op.

Evert Stellingwerf:

Misschien kun je moment inplannen om het kennisdocument te bespreken met de raad? Het is wat tricky om de uitgangspunten alvast te delen.

Durk Durksz:

De raad wil mee in het proces. Het gaat niet om uitkomst, maar om proces. Een provinciale avond organiseren, is inderdaad een goed idee. Zoals die op 30 november.

Jeroen van Leeuwestijn:

Moet die bijeenkomst plaatsvinden voor of na 21 maart?

Allen: voor.

Voorzitter:

En die bijeenkomst gaat dus meer over het proces dan over de inhoud.

Evert Stellingwerf:

Dat klopt. Op een iets abstracter niveau dan vanavond.

Durk Durksz:

Ik heb er geen moeite mee om onze denkrichting ook dan te delen.

Gerben Wiersma:

Het scheelt al als we kunnen communiceren wanneer de raad aan zet is.

[REDACTED]

Over welk moment hebben we het?

Evert Stellingwerf:

Begin maart.

Durk Durksz:

Wat is erop tegen om het BOFET van 21 maart een maand op te schuiven?

Evert Stellingwerf:

Gevoelsmatig willen we de opbrengst voor de zomer hebben, en dan na zomer besluitvorming.

[REDACTED]

In juni aftikken, na zomer GS-besluitvorming. Dat kan.

[REDACTED]

In sept moeten we de concept-energievisie opleveren.

Voorzitter: Lea van der Tuin kan tijdens het bestuurlijk gesprek aangeven wat zij nodig heeft.

[REDACTED]

We kunnen het BOFET van 21 maart 2 weken opschuiven.

[REDACTED]

We gaan zoeken naar een optimalisatie planning. En vragen aan Lea wat nodig is tijdens bestuurlijke gesprekken.

Jeroen van Leeuwestijn.

Het zou jammer zijn als er gedoe komt vanuit raden als zij zich onder druk voelen staan.

Daar zijn alle aanwezigen het mee eens.

8. Rondvraag 20:25- 20:40 (5 min)

Geen vragen.

9. Afsluiting 20.40 – 20.45 (5 min)

Voorzitter: dan is er een eind gekomen aan dit overleg.

Dank.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen